

Sygn. akt V KK 265/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz (przewodniczący)

SSN Rafał Małarski (sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

Protokolant Katarzyna Wępa

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Barbary Nowińskiej,
w sprawie G. T.

skazanego z art. 178a § 1 kk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 8 listopada 2016 r.,

kasacji wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego
na niekorzyść skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 22 marca 2016 r., sygn. akt IV Ka (...),

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w S.

z dnia 30 października 2015 r., sygn. akt VII K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w S., wyrokiem z 30 października 2015 r., uznał G. T. za winnego prowadzenia w dniu 13 grudnia 2014 r. na drodze publicznej samochodu osobowego w stanie nietrzeźwości i „wbrew zakazowi prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 2 lat, obowiązującemu od dnia 23 stycznia 2013 r. do 23 stycznia 2015 r.”, orzeczonemu prawomocnym wyrokiem tego samego Sądu z 25 czerwca 2013 r. za czyn z art. 178a § 1 k.k., to jest występkę z art. 178a § 4 k.k., i skazał go za to na bezwzględną karę 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz orzekł wobec niego, przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k., odpowiedni zakaz z art. 42 § 2 k.k. na okres 4 lat.

Sąd Okręgowy w S., po rozpoznaniu w dniu 22 marca 2016 r. apelacji obrońcy, zmienił pierwszoinstancyjny wyrok w ten sposób, że wyeliminował z opisu czynu ustalenie o zakazie prowadzenia pojazdów w ruchu lądowym na okres 2 lat, zakwalifikował czyn z art. 178a § 1 k.k., obniżył wymierzoną oskarżonemu karę do 8 miesięcy, której wykonanie warunkowo zawiesił na okres próby 4 lat, złagodził orzeczony środek karny do 3 lat oraz ustanowił, w oparciu o art. 4 § 1 k.k., podstawą wszystkich rozstrzygnięć przepisy Kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r. W uzasadnieniu wskazał, że skazanie wyrokiem z 25 czerwca 2013 r. uległo zatarciu z mocy prawa w dniu 3 stycznia 2016 r.

Kasację od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego wniósł w dniu 2 września 2016 r. na niekorzyść skazanego Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny. Zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 76 § 1 k.k., art. 108 k.k. i art. 178a § 4 k.k., polegające na skorygowaniu opisu czynu, wyeliminowaniu z podstawy skazania art. 178a § 4 k.k. i powołaniu w to miejsce art. 178a § 1 k.k. wskutek błędnego poglądu, iż w dacie orzekania przez Sąd *ad quem* nastąpiło zatarcie skazania, co spowodowało dekompletację znamion przestępstwa z art. 178a § 4 k.k., podczas gdy do zatarcia nie doszło, ponieważ G. T. przed upływem okresu wymaganego do zatarcia skazania w niniejszej sprawie popełnił przestępstwo, za które został skazany prawomocnym wyrokiem z 7 sierpnia 2014 r. za czyn z art. 157 § 2 k.k. na karę 8 miesięcy ograniczenia wolności, który nie uległ zatarciu, a zgodnie z art. 108 k.k. dopuszczalne jest jedynie jednoczesne zatarcie wszystkich skazań, a nadto

czyn będący przedmiotem osądu został popełniony w okresie obowiązywania dwuletniego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego wyrokiem z 25 czerwca 2013 r. W konsekwencji autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna.

Bezsporne pozostaje, że do czasu wejścia w życie ustawy z 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. poz. 396 (dalej: ustawa nowelizacyjna), a więc do dnia 1 lipca 2015 r., przepis art. 76 § 1 k.k. stanowił *lex specialis* w stosunku do art. 108 k.k.; jeżeli zatem nie doszło do zarządzenia wykonania kary, a sprawca czy to w okresie próby, czy też kolejnych 6 miesięcy popełnił ponownie przestępstwo, to fakt ten nie stał na przeszkodzie zatarciu skazania (zob. wyroki SN z 13 lutego 2015 r., II KK 194/14, i z 7 października 2015 r., IV KK 162/15). Konsekwentnie zatem w judykaturze przyjmowano, że fakt zatarcia z mocy prawa wcześniejszego prawomocnego skazania za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k., zaistniały w dacie wyrokowania co do popełnienia występku prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości, uniemożliwiały przyjęcie odpowiedzialności sprawcy na podstawie art. 178a § 4 k.k. także wtedy, gdy do popełnienia tego czynu doszło przed upływem okresu niezbędnego do zatarcia wcześniejszego skazania (zob. postanowienie SN z 21 sierpnia 2012 r., IV KK 59/12, OSNKW 2013, z. 1, poz. 3). Równocześnie silnie akcentowano, że nie stanowi przeszkody do przyjęcia odpowiedzialności na podstawie art. 178a § 4 k.k. zatarcie, w dacie wyrokowania, skazania za przestępstwo, którego częścią było orzeczenie zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, jeżeli będący przedmiotem osądu czyn określony w art. 178a § 1 k.k. został popełniony w okresie obowiązywania tego zakazu (zob. wyrok SN z 4 grudnia 2014 r., III KK 381/14).

Sytuacja w komentowanym zakresie uległa radykalnej zmianie od dnia 1 lipca 2015 r., gdy art. 76 § 1 k.k. uzyskał nowe brzmienie. Według zawartej w tym przepisie regulacji – przeredagowanej ustawą z 11 marca 2016 r. (Dz. U. poz. 437), która obowiązuje od 15 kwietnia 2016 r. – art. 108 k.k., określający nakaz jednoczesnego zatarcia wszystkich zbiegających się skazań, stosuje się także do

zatarcia skazania na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Oznacza to, że ponowne popełnienie przestępstwa przed upływem okresu wymaganego do zatarcia skazania na karę orzeczoną z dobrodzieństwem warunkowego zawieszenia jej wykonania wywołuje niezbędność stosowania konstrukcji prawnej z art. 108 k.k.

Doniosłe znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy miał – na co trafnie wskazał skarżący – intertemporalny przepis art. 21 ustawy nowelizacyjnej z 20 lutego 2015 r. Stanowi on, że do skazań prawomocnymi wyrokami wydanymi przed 1 lipca 2015 r. w kwestii zatarcia skazania stosuje się przepisy Kodeksu karnego w brzmieniu nadanym ustawą nowelizacyjną, chyba że okres zatarcia skazania upłynął przed wymienioną wyżej datą; wówczas zatarcie skazania następuje z dniem 1 lipca 2015 r. Opisane unormowanie stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 4 § 1 k.k.

Sumując wolno stwierdzić: **Zgodnie z art. 21 ustawy z 20 lutego 2015 r. (Dz. U. poz. 396), skazanie prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania zapadłe przed 1 lipca 2015 r., jeśli do tego czasu nie nastąpiło jego zatarcie, ulega po tej dacie zatarciu po myśli art. 76 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym od wejścia w życie wskazanej ustawy nowelizacyjnej (obecnie, od 15 kwietnia 2016 r., chodzi tu o art. 76 § 1 i § 1b k.k.), a więc przy zastosowaniu art. 108 k.k.**

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy, trzeba odnotować, że skoro zatarcie skazania prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z 25 czerwca 2013 r. nie nastąpiło, bo i nie mogło nastąpić, przed dniem 1 lipca 2015 r., to przy podejmowaniu w tej mierze decyzji należało posłużyć się art. 108 k.k., który zakłada dopuszczalność tylko jednoczesnego zatarcia wszystkich skazań. Nie ulega wątpliwości, że G. T. dopuścił się nowego przestępstwa z art. 157 § 2 k.k. w dniu 12 lutego 2014 r., czyli w okresie próby ustanowionym wyrokiem z 25 czerwca 2013 r.; za to nowe przestępstwo został skazany w dniu 7 sierpnia 2014 r. na karę 8 miesięcy ograniczenia wolności, której wykonanie trwało do 29 października 2015 r. Przypomnieć też trzeba, że prowadzenie samochodu osobowego w stanie nietrzeźwości w dniu 13 grudnia 2014 r. miało miejsce w okresie obowiązywania wobec sprawcy zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych.

Przedstawione okoliczności dały podstawę do uwzględnienia w całej rozciągłości kasacji Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego (art. 537 § 2 k.p.k.). W toku ponownego rozpoznania sprawy w postępowaniu apelacyjnym Sąd odwoławczy związany będzie zaprezentowanymi przez instancję kasacyjną zapatrywaniami prawnymi (art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.).

R. G.